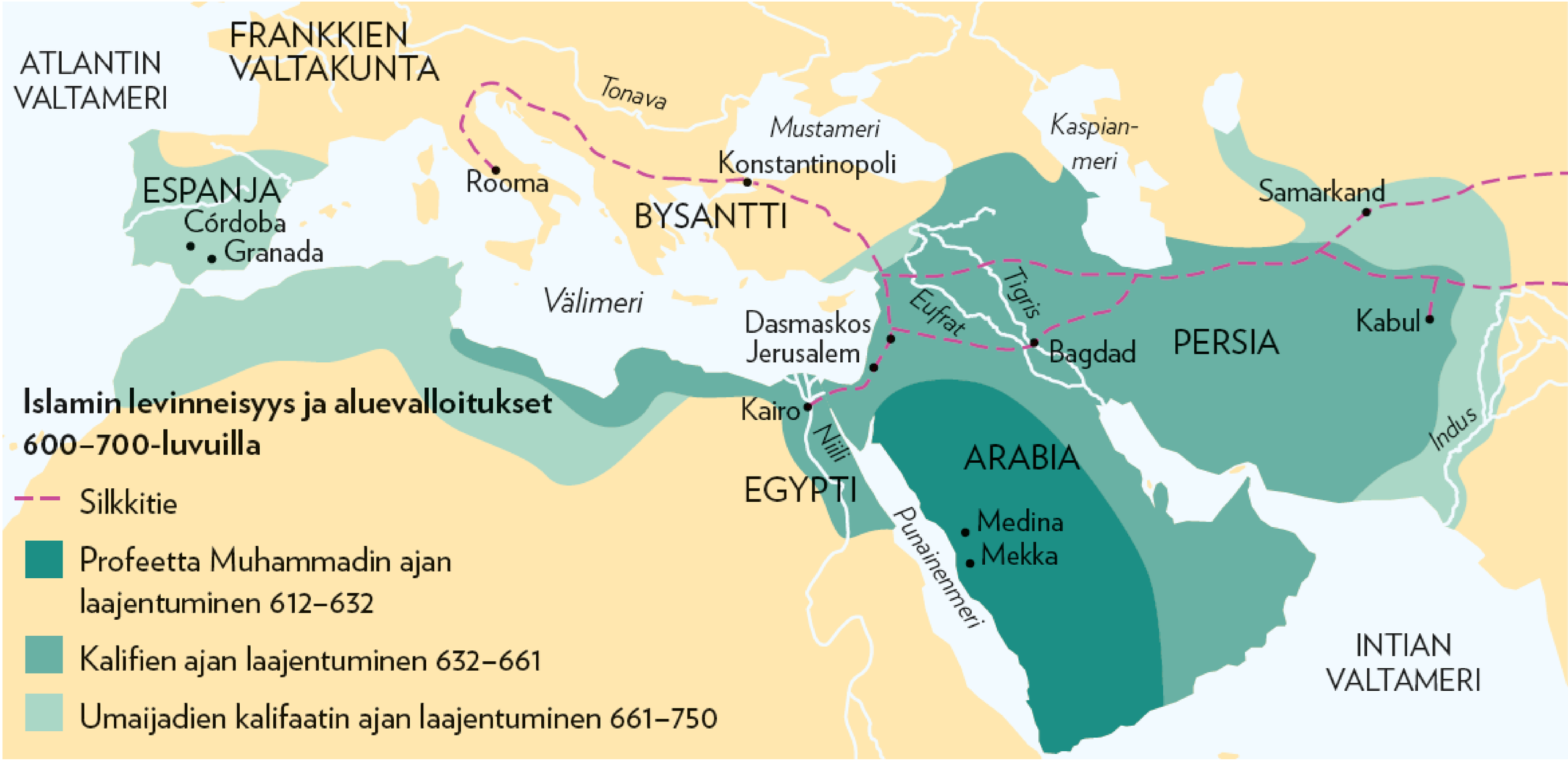
LUMO

1

12. Islamin synty, kehitys ja leviäminen

Lähi-idästä maailmanlaajuiseksi uskonnoksi

- Islam on toiseksi suurin ja nuorin maailmanuskonto.
- kannattajia n. 25 % maailman väestöstä
- Syntyi Arabian niemimaalla, nyt väestöllinen painopiste on Aasiassa.
- keskeistä oppi yhdestä Jumalasta ja **Muhammadista** Jumalan profeettana
- **sunnalaisia** n. 90 %, erilaisia **šiialaisia** ryhmiä n. 10 %
- erilaisia muotoja eri puolilla maailmaa

ATLANTIN VALTAMERI
FRANKKIEN VALTAKUNTA
Tonava
Mustameri
Kaspian-meri
Konstantinopoli
Rooma
ESPANJA
Córdoba
Granada
BYSANTTI
Samarkand
Välimeri
Tigris
Eufrat
Dasmaskos
Jerusalem
Bagdad
PERSIA
Kabul
Kairo
Niili
Indus
ARABIA
EGYPTI
Punainenmeri
Medina
Mekka
INTIAN VALTAMERI
Islamin levinneisyys ja aluevalloitukset 600–700-luvuilla
Silkkitie
Profeetta Muhammadin ajan laajentuminen 612–632
Kalifien ajan laajentuminen 632–661
Umaijadien kalifaatin ajan laajentuminen 661–750

Lumo 1

Islamin synty

- Islam syntyi Arabian niemimaalla 600-luvulla profeetta Muhammadin julistuksen seurauksena.
- Muhammad syntyi Mekassa vuonna 570.
  - Avioitui kauppias Khadijan kanssa.
  - ensimmäiset ilmestykset 40-vuotiaana
- **Hijra** Mekasta Medinaan vuonna 622, josta muslimit aloittavat ajanlaskun.
- Medinassa ensimmäinen islamin yhteisö eli **umma.**

Medinan vaihe

Lumo 1

- Ilmestysten joukkoon enemmän yhteiskuntaa ja yksityiselämää koskevia säädöksiä.
- Muslimit valloittivat Mekan vuonna 630, islamin valtakunta laajeni koko Arabian niemimaalle.
- Muhammad kuoli vuonna 632.
- Viimeinen ja täydellinen ilmoitus, **Koraani**, lähetettiin profeetta Muhammadin välityksellä.

Muslimien historiaa Muhammadin jälkeen

- **Neljän oikeaan johdetun kalifin aika** (632–661)
  - **Kalifit** ovat islamin yhteisön uskonnollisia ja maallisia johtajia eli profeetan seuraajia
  - Islamilainen valtakunta levisi nopeasti Irakiin, Persiaan, Syyriaan, Palestiinaan ja Pohjois-Afrikkaan.

- **Umaijadien dynastian aika** (661–750)
  - Islamin poliittinen keskus siirtyi Arabian niemimaalta Syyriaan.
  - Valta ulottui myös Gibraltarin niemimaalle.

Lumo 1

- **Abbasidien dynastian aika** (750–1258)
  - Valtakunta hajosi keskenään kilpaileviksi paikallisdynastioiksi.
  - Kalifaatti tuhoutui lopullisesti **mongolien** hyökättyä Bagdadiin vuonna 1258.

- 1200–1800-luvuilla maailman johtaviksi islamilaisiksi valtioiksi nousivat Egypti, Iran, Pohjois-Intian islamilaiset valtiot ja osmanien valtakunta.

Islam uudella ajalla

- 1850-luvun puolivälissä alkoi monissa muslimimaissa läntinen siirtomaa-aika, jota kesti aina toisen maailmansodan loppuun asti.

- Monet islamilaiset maat itsenäistyivät vuoden 1945 jälkeen. Monet valtioista rakennettiin hyvinkin mielivaltaisesti niin, että samanlaiset kansanosat päätyivät eri valtioihin tai saman valtion alueelle päätyi hyvin erilaisia kansanosia.

- Israelin perustaminen vuonna 1948 muokkasi merkittävästi Lähi-idän poliittista tilannetta.
- Israelin ja Yhdysvaltojen yhteistyö sai arabimaat turvautumaan Neuvostoliittoon. Useissa arabimaissa kehitys kulki konservatiivisesta kuningasvallasta sosialismiin ja nationalismiin.
- Vuoden 2010 lopulla alkaneen **arabi-keväälksi** kutsutun kansannousujen sarjan taustalla oli pettymys itsevaltaisten vallanpitäjien toimiin ja kansan huonoihin elinoloihin.

Lumo 1